

zemljo in so hoteli na njej slobodno delati. So kraji, kjer je kazaško prebivalstvo tako iztrebljeno, da ni najti niti jednega prejšnjega človeka.

Nasilno kolektivizacija v kazaških krajih je spremljala nezasišana grozovitost. Pri takih razmerah se ne smemo čuditi, da se prebivalstvo, po boljševidnih ponizano v sužnje, hoče rešiti pogina in gladu ter stopa v boj zoper svoje zatiralce. Te upore so boljševidi v poslednjem času potlačili z dušljivimi plini, s katerimi so iztrebili prebivalstvo celih krajev. V začetku junija 1931 so pisali evropski listi, da so boljševidi s strupenimi plini napadli prebivalce ob Kubanu in v drugih krajih severnega Kavkaza, kjer je bilo poklanih več tisoč ljudi, med njimi ženske in nedolžni otroci. Iz teh krajev imamo potrdila, ki potrjujejo popolno zanesljivost naših poročil. In to nas silijo, da se obračamo do Vas in Vas prosimo posredovanja, da bi naše brate rešili popolnega pogina itd. Tako se glasi del tega pisma.

Temu pismu prilagamo še odlomek drugega pisma, ki ga je pisal brat iz severnega Kavkaza svojemu bratu kazaški v Jugoslaviji dne 17. decembra l. l. Zanimivo je, ker opisuje delo v kolhozu in potrjuje resničnost gornjega pisma. Takole piše: »Če bi opisal vse svoje življenje, bi mi ne verjel. Danes dne 5. decembra sem prišel domov iz stepe. No, žene niso pustili in so jo obdržali, da mora delati tudi v nedeljo, ker kolhoznega dela je pri nas še za tri mesece.

Pri nas so zavrgli Boga, pravoslavno vero so zapljujevali in iz nas so naredili delavno živino. Novosti je pri nas cela kočja, a vse nič ne velja. Vse je le za kolhoz. V kolhozu smo trije (iz družine) imeli 520 delavnih dni. Za to smo prejeli 33 pudov moke, 7 pudov zelja, 4 pud čebe, 30 funtov olja in v denarju 54 rubljev. Drugo bomo prejeli nomladi, ko bo vse obdelano in bo narejen letni račun. Takrat bomo videli, po čem so nam računili delovni dan.

Sestra E. in zet D. sta odšla iz vasi, ker so jih izgnali iz hiše. Rekli so: Pojdi, kamor hočeš! (Opomba: Tako so naredili z vsakim, ki ni hotel stopiti v kolhoz.) Če bi Ti pokazal našo stanico, bi je ne spoznal, ker se je polovica ljudi morala izseliti, a poslopja so porušena, ograje in plotovi podrti in ostala so sama zapuščena mesta, kjer je prej živel kazaški.

Tako ne moremo dalje živeti. Kazaštva fizično več ni, živi le še duhovno. Naše življenje je žalostno, dolgočasno in neveselo. No, kazaštvo ima še vedno upo in misli o svojem ozdravljenju.

*

Katere davščine bomo plačevali letos banovini?

Kr. banska uprava je sestavila pravilnik za pobiranje banovinskih davščin za leto 1932-

KASLU IN HRIPAVOSTI

so najbolj naklonjene samo osebe, ki ne negujejo dovolj svojih ust in grla. Dnevna nega s preizkušenimi domačim sredstvom, Fellerjevim Elsalfluidom, varuje tudi pred nahodom, hripom, prehladom itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatg 341. Savaška banov.

1933. Ta pravilnik je za obstoječe banovinske davščine ostal v glavnem nespremenjen, vendar pa vsebuje za nekatere davščine tudi važne dopolnitve in spremembe.

Banovinska doklada na neposredne davke ostane kakor lani 35%. Poleg nje se po novem pravilniku pobira na ozemlju združenih zdravstvenih občin še 10% zdravstvena doklada na vse neposredne državne davke.

Določbam glede pobiranja takse na sečnjo gozdov je dodan v členu 10 še nov odstavek, ki pravi, da se stavbeni les (trami, deske, anorali itd.) po tem pravilniku ne smatra za dokončni industrijski izdelek. To velja glede določbe, da se taksa ne plača na les, ki ga industrijec vzame iz lastnega gozda in ga porabi kot sirovino za dokončni industrijski izdelek.

Taksa na živinske potne liste je izpremenjena. Na živinski potni list za male živali se lahko xpiše poljubno število drobnice proti enkratni taksi. Taksa za veliko žival je znižana od 6 na 3 Din od glave. Ta izprememba je bila uveljavljena že lani radi padca cen.

V določbah glede banovinske trošarine na konsum električnega toka je črtana določba, po kateri se je doslej trošarina znižala za 25% pri toku za pogonsko silo in za 50% pri toku, ki se uporablja v elektrokemične in elektrometalurgijske svrhe. Trošarina se po novem pravilniku pobira v enotni izmeri 3% za vsako vrsto porabe.

Novi so predpisi glede banovinske trošarine na umetno brezalkoholno pijačo. Ta trošarina se ima odštet pobirati na podlagi porabljene ogljikove kisline. Od vsakega kilograma ogljikove kisline se plača 15 Din. Kdor prejme nezatrošarinjeno ogljikovo kislino za izdelovanje brezalkoholnih pijač, mora prejem prijaviti finančni kontroli v 24 urah. Na ostalo umetno brezalkoholno pijačo (razen na pijače, pripravljene brez dodatkov kemikalij) se plača trošarina v iznosu 15 par od vsakega decilitra. Doslej je znašala trošarina za vse brezalkoholne pijače 10 par od decilitra. V dravsko banovino uvožena brezalkoholna pijača je podvržena enotni trošarini 15 par od decilitra.

Banovinska davščina na šmarico se poviša od 10 na 15 par od vsakega trsa.

Določbe glede banovinske takse od prenosa nepremičnin se dopolnjuje v toliko, da se taksa pobira tudi kot 50% doklada k državni dopolnilni prenosni taksi.

Banovinska davščina na lovišča, ribolove in lovške karte ostane nespremenjena.

Trošarina za pnevmatiko se ne bo več pobirala. Kot nadomestek za banovinsko trošarino na pnevmatiko se pobira k banovinski davščini za motorna vozila 100% doklada. Pri motornikih sme ta doklada znašati največ do 250 Din. Spremenjen je tudi način plačevanja davščine na motorna vozila, ki se po novem pravilniku plačuje takoj ob registraciji za vse leto naprej če pa predpis presega 500 Din, se plača prva polovica ob registraciji, ostanek pa do 15. julija vsakega leta.

Taksa na vozniške izkaznice (šoferske legitimacije) ostane nespremenjena, poviša se le

ob priliki prve izdaje usposobljenca od 100 na 250, odnosno od 50 na 125 Din.

Glede novega davka od tovorov, ki se nakladajo in razkladajo za prevoz z železnico, vsebuje pravilnik le osnovne določbe. Od tovorov, ki se nakladajo ali razkladajo zaradi prevoza na železnici v dravski banovini, se pobira davek, ki znaša 20 do 50 par za vsake, tudi nepolnih 100 kg. Temu davku je podvržen vsak tovor, za katerega se mora plačati železniška voznina. Pobirajo ga pa železniške postaje, kjer se vrši nakladanje, odnosno razkladanje, ter ga odvajajo mesečno banški upravi.

Iz naslova odprave kuluka in rednega vzdrževanja cest se bo po predlogu posebnega finančnega odbora banovinskega sveta, ako bo to odobrilo ministristvo v Beogradu, pobirala 25% nadomestna doklada na državne neposredne davke. Hkratu se maksimirajo cestne doklade, ki so obremenjevale sreže do sedaj z dokladami ponekod do 45%, z 20% doklado.

*

Kako spravimo iz vina duh po žveplu?

Baš beleženo vprašanje je presplošno. Kajti razločevati moramo duh po žveplu dvokisu, to je po plinu, ki se razvija iz gorečega žvepla, od duha po žveplu vodiku, ki spominja na duh gnilih jajc ali drugih gnijočih beljakovin in slednjič okus po žveplu starini (žveplu firn).

Žveplu dvokis

daje vinu oster, trd, surov okus in duh, ki spominja na duh gorečega žvepla. Tako močno zažveplano vino je zdravju škodljivo in po zakonu o vinu tudi prepovedano, spravljati ga v promet. Če ste vino preveč zažveplali, ali ste dobili v roke tako preveč žveplano vino, morate skrbeti, da preobili žveplu dvokis spravite iz njega. Tako vino večkrat pretočite in pri tem močno prezračite.

Vino z žveplu firnom

ima neprijeten, surov okus po žveplu starini. Ta okus dobi vino vsled ponovnega močnega žveplanja, najrajše pa ga nategne iz močno in dalje časa zažveplanih praznih sodov, če ti sodi pred uporabo (pred polnjenjem) niso bili zadostno pripravljeni, izluženi. Okus po žveplu starini se da iz vina težko odstraniti. Najbolje je, vino s takim okusom pomešati z mladim, rezkim vinom.

Duh po žveplu vodiku (duh gnilih jajc)

je še bolj neprijeten. Razvije se v vinu le takrat, če mošt ali vino kipi v posodi, kjer se nahaja nekaj žvepla, ki na najrazličnejše načine lahko pride v vino, v mošt ali v sod. Vino, ki ima duh po gnilih jajcih, se naj po daljših presledkih dva do trikrat pretoči in pri tem prav močno prezračiti. Če imamo bakren lij, pretakamo vino v sod skozi tak lij, kajti čisti baker vleče žvepleni vodik nase. Z večkratnim pretakanjem na popisani način se duh po gnilih jajcih iz vina kmalu in popolnoma odstrani. Tako vino se potem še rajši čisti in je še bolj stanovito kakor drugo vino.

O čiščenju sadjevca.

Ako se sadjevec noče učistiti in da ima bolj mlečno barvo, so lahko najrazličnejši vzroki. Eden glavnih vzrokov je hranjenje mošta v premrzlih prostorih, tako da ne more kipeti, ali pa da prepočasno kipi. Sladkor v premrzlem moštu se pretvarja v težko kipeči sluzni sladkor. V tem slučaju je spraviti mošt v prostor, ki naj ima vsaj 12—15° C toplote, da bo ves sladkor mogel pokipeti. Ob tej priliki se lahko doda moštu čiste kvasne glive, ki pretvorijo sladkor v moštu v alkohol in ogljikov dvokis, ki so torej povzročiteljice kipevanja. Kvasne glive, tudi čiste drože imenovane, je lahko dobiti pri kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru.

Če je pa mošt pravilno pokipel, pa se vendar noče čistiti, potem morda vsebuje preveč beljakovin, a premalo črešlovine. Tak mošt je potem čistiti kakor vinski mošt, oziroma vino, n. pr. z želatino in s taninom, kar se dobi pri kmetijski družbi ali v drogerijah.

Da se sadjevec noče učistiti, so lahko še drugi vzroki. Zato je dobro, da daste en vzorec tega sadjevca preskusiti ter preiskati pri najbližnjem strokovnjaku ali pri banovinski Vinarški in sadjarški šoli v Mariboru, da se dožene pravi vzrok.

Da bi pa ostal sadjevec kar naprej sladek, ni priporočljivo, ker zaostanki sladkorja v moštu lahko povzročijo razne bolezni in se mošt posebno v toplem poletnem času lahko še bolj pokvari.

Če naj bo sadjevec trpežen in dobre okusa in naj se pomladi ne pokvari, naj sladkor v moštu že v jeseni kolikor je mogoče pokipi. To se doseže, če mošt kipi v jeseni v sodu s kipečno veho in dodatkom čistih drož v dovolj toplem prostoru, ki naj ima 12—15° C toplote. V jeseni dobro pokipel mošt je potem, ko se je učistil, okoli Novega leta pre-

točiti, zmerno zažveplati in potem hraniti v bolj hladni kleti.

Za novi trtni nasad: ali beli burgundec, silvanec in laški rizling, ali ranfol? Strokovnjaki docela pravilno priporočajo beli burgundec, silvanec in laški rizling; so to sorte, ki so za naše kraje najbolj priporočljive. Vse tri sorte ob pravilni negi in oskrbi tudi bogato rodijo in dajejo v ugodnih letih prav dobro vino. Grozdje belega burgundca in silvanca vedno popolnoma dozori. Laški rizling pa, ki zori bolj pozno, spada le na najboljše, popolnoma južne lege; v neugodnih legah in letih pa laški rizling bolj slabo zori in daje kislina vina. Kakor to že delajo naprednejši vinogradniki, se bodo tudi drugi morali sprijazniti z dejstvom, da bodo napravili dve trgatvi, to je pri prvi trgatvi bodo pobrali vse ranejšje sorte, pri drugi trgatvi pa vse bolj pozno noseče sorte. Ranfol res bogato rodi, a daje manj vredna, šibka (na alkoholu uboga) vina. Iz tega vzroka ranfol ni priporočljiv za razmnoževanje. Znano je, da se v današnji težki vinski krizi navadna, manj vredna vina tudi za nizko ceno težko prodajo, dočim dobra, fina vina še vedno najdejo kupca in tudi po primerni ceni. Sicer pa ranfol ni prepovedan in če ga kljub vsemu navedenemu hoče kdo imeti, ga lahko sadi ter razmnožuje po mili volji.

Trtna podlaga v peščeni zemlji. Za peščeno zemljo kot podlago je priporočati ameriško trto Rupestris Goethe 9. Dobite jih kot ključke ali mogoče tudi kot korenjake pri banovinskih in zasebnih trtnicah. Naslove teh trtnic najdete dovolj v kmetijskih strokovnih listih, pa tudi v našem listu med oglasi.

Cena trtam cepljenkam je v ban. trtnih nasadih letos določena na Din 1.20 za komad. Banska uprava v Ljubljani bo postopala v smislu pravilnika za izvrševanje zakona o obnavljanju in pospeševanju vinarstva. Kolikor za izsekano šmarnico ne bo na razpolago brez

plačnega trsja iz banovinskih trsnic, se bodo dajale v to svrhu denarne podpore za nabavo trsja iz privatnih trtnic, če se je pristojni srezki kmet, referent prepričal, da je vinogradnik šmarnico res izsekal in da bo na istem mestu, seveda ako to po svojem položaju ustreza, zasadil vinograd z žlahtnimi trsnimi vrstami. Tozadevni kredit je pa seveda omejen.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in o trsnicarstvu sploh se vrši v ponedeljek dne 21. marca t. l. na banovinski vinarški in sadjarški šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Važno kmetijsko predavanje se vrši v nedeljo dne 6. marca v št. lju pri Mislinju po prvem sv. opravilu ob pol devetih dopoldne, in pri Sv. Florijanu v Dolici po sv. opravilu ob pol enih popoldne. Predavanje se vrši na obeh krajih v osnovni šoli, na katerih poroča in predava okrajni kmetijski referent Wernig o splošnem položaju kmetijstva, o pridelovanju krme in živinoreji. Vsi kmetovalci so povabljeni!

Vinogradno kolje, cepano, žagano in okroglo, kakor tudi vsake debelosti rezan les od smreke, bora in mecesna, prodaja ali zamenja za izborna kvaliteta vina Gnilšek, trgovina z vinom in lesom v Mariboru, Rzglova 25. 249

Ali ste že končale s kolinami?

Požurite se, dokler je mraz, sicer vas prehitijo pomlad, ki ne bo koristila kakovosti in trpežnosti mesa in zabele.

Ne pozabite, da so kokoši ranih gnezd najboljše jajčarice, ker neso v času, ko druge vse prenehajo. Zato nasadite kolke kolikor mogoče rano ali pomnite: za dobičkanosno kokošjerejo je treba podložiti jaca prvovrstnih jajčaric od pri nas udomačenih pasem.

Napoleonovi dolгови.

O Napoleonu so zgodovinarji napisali že dosti knjig in ni je skoro podrobnosti iz njegovega življenja, ki je ne bi bili tudi tam omenili. Nihče pa ni še povedal, da je Napoleon umrl, ne da bi bil poravnal neki mali dolg: 60 frankov.

Te dni pa je francoska vlada odlikovala gledališko igralko Barette-Vorms z redom častne legije. Ta igralka pa je vnučinja tistega moža, pri katerem se je Napoleon zadolžil za 60 frankov.

Letu 1793 je namreč igralkin oče Barette odprl v mestecu Avignonu malo kavarno. Takrat pa je tedanja francoska vlada (kon-

Januš Golec:

Trojno gorje.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

Vojvoda je sklenil, da bo krenil iz Sevnice na Planino in po Bistriški dolini do St. Petra. Med potjo se mu bodo pridružili štercovi bojovníki. Pri St. Petru bo prekoračil na ta način ojačen Sotlo, dosegel kmečko trdnjavo Cesargrad, kjer bo privoščil pod zaščito dobro utrjene točke ljudem par dni počitka in odbrzel proti Dolnji Stubici, da ne doleti Matijo Gubca ista usoda, kakor je je postal deležen kapitan Kupinič.

Že na Planini so zvedela Gregoričeva krdela ne le o plemiški zmagi v Krškem, ampak tudi o bitki med kmečko in plemiško vojsko pri Keresincu in Mokricah. Plemiški vojski je tu načeloval banov namestnik Gašper Alapič, ki je kmete neusmiljeno razbil in razpršil. Pri Keresincu in Mokricah je pobil Alapič s konjiki grofa Zrinjskega in drugimi četami 1000 kmetov. Po porazu

so požgali Uskoki kakor Turki koče upornikov ter oplenili kmečke domove vsega imetja in živine.

Kdo je bil raznesel ti strašni novici po kmečkem taboru od moža do moža, se danes ne da dognati. Posledica teh poročil je bila malodušnost, izguba zaupanja v vodstvo punta in kmetje so se pričeli razbegavati na vse strani in raznašati vesti, da je že konec kmečkega punta in sedaj bo sledila krvava »rihta« iz rok plemstva.

S Planine se je pomaknila kmečka vojska proti Pilštajnu, kjer se je utaborila v Bistriški dolini in predvsem v Lesičnem.

Ema je že pričakala Pavla pri kovačnicah, ga obsula z vprašanji in tiščala vanj s prošnjo, da tokrat bo šla z njim, naj to dovoli ali ne. Kapitan Šterc je bil edini od vodij, ki se ni zgubil upanja v končni uspeh. Računal je na priključitev k ostankom vojvodove vojske novih tisočev svežih puntarjev iz St. Petra, Bizeljskega ter Pišec. Še vedno je bil mogoč pobeg preko Sotle in okrepitev glavnih kmečkih bojnih sil pri Dolnji Stubici. Ema je prikril dosežanje, po krivdi vod-